

ҲАМЖИҲАТЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Карантин деган нарсани олдин ҳам эшитганмиз, қайсидир даражада кўрганмиз. Қиш кунлари грип кучайганда шифохоналарга «карантин» деб ёзиб қўйишарди, беморларнинг ёнига киритишмасди. Тушунча ва тасаввуримиз шу эди карантин ҳақида. Бутун юрт, мамлакатлар, айтиш мумкинки, бутун дунё карантинда ўтириши кимнинг хаёлига келибди, дейсиз?!

2020 йил шундай бошланди. Хитойнинг Ухан шаҳрида бошланиб, кейин ҳудудлар бўйлаб тарқалган коронавирус инфекцияси аста-секин бошқа давлатларга ўта бошлади ва бора-бора бутун ер юзини қоплаб олди. Она сайёрамиз яхлит бир мамлакат каби таассурот қолдирди. Бу инфекция олдида барча – ҳар жиҳатдан қудратли давлатлар ҳам, ривожланаётгану ривожланмаган давлатлар ҳам бир кўйга тушди. У на бойу камбағалга, на давлат арбобию оддий фуқарога, на олимусанъаткорга – ҳеч кимга қарамади, ҳеч кимни аямади.

Афсуски, коронавирус офати мамлакатимизни ҳам четлаб ўтмади. Бинобарин, бугунги глобаллашув, интеграция авж олган замонда бу офатдан холи қолишни ўйлаш ҳам ортиқча эди. Шу боис коронавирус инфекцияси Хитойдан чиқиб, бошқа мамлакатларга тарқала бошлаганда, ҳали Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти уни пандемия деб эълон қилишидан олдин мамлакатимизда соҳа мутахассислари одамларни бу дарддан қандай сақлашни бўйича огоҳлантира бошлади. Бу Президентимиз раҳбарлигида ҳамма соҳада ҳаммиша огоҳ ва ҳушёр бўлиш тамойилига амал қилиб келинаётганининг яна бир исботидир. Зеро, бугунги замонда қайси бало-офат қачон, қаердан келишини ҳеч ким билмайди, олдиндан башорат қила олмайди. Огоҳлик ва сергакликни бир зум ҳам сусайтирмаслик энг тўғри йўлдир. Офат остонанга келгандан кейин ҳаракатга тушиш қутулган натижани бермайди. Шу боис мамлакатимизда коронавирус инфекциясининг олдини олиш бўйича махсус комиссия тузилди, барча чора-тадбирлар кўрилди. Давлатимиз раҳбари бу жараёни шахсан назоратга олди, бир неча марта йиғилиш ўтказди, халқимизга мурожаатлар қилди. Юртимизда коронавирусни юқтирган илк бемор аниқлангандан бошлаб (2020 йил, 15 март) унга қарши курашиш янада кучайди, қўшимча эҳтиёт чоралари кўрилди. Касалликни юқтирганларни даволаш учун шифохоналар, гумон қилинганларни сақлаш мақсадида карантин ҳудудлари тайёрланди, ушбу манзилларда барча зарур шароитлар яратилди. Керакли дори-дармон, тиббиёт ускуналари ишлаб чиқарила бошланди, ўзимизда йўқлари хориждан келтирилди.

Мана шу саъй-ҳаракатлар натижасида халқимиз бу офатдан нисбатан енгилроқ ўтди. Энг асосийси, талафот кам бўлди. Шифокорларимиз бутун куч-салоҳиятини, тажрибасини ишга солди, хорижлик ҳамкасблари билан мунтазам алоқа ўрнатиб, ўзаро тажриба алмашди. Бу ишда ички ишлар органлари, миллий гвардия ва бошқа мутасадди идоралар ходимлари жонбозлик кўрсатишди. Давлатимиз раҳбарининг мурожаатларига амалий жавоб тариқасида барча соҳа ходимлари, бутун халқимиз бир жону бир тан бўлиб бу офатни бартараф этишга ҳисса қўшди.

Карантинда, яъни, уйда ўтириш осон эмас. У бир кун эмас, бир ҳафта эмас, ойлаб бўлса, нақадар оғир эканини халқимиз бошидан ўтказди. Уйда ўтириш шундай ҳолат эканки, озодсану озод эмассан, эркинсану эркин эмассан. Одамни умумий кайфият эзади, қачон касал юртимиздан арийди, қачон карантин тугайди, деган саволлар хаёлга бот-бот келаверади. Телевизор кўрса ҳам, интернетга қараса ҳам дастлаб коронавирус бўйича ахволни кузатади. Одатдаги ҳаётда уйда бўлса, неча кун ўтирганини ўйламайди киши, эсига ҳам келмайди. Аммо карантин даврида инсон кун эмас, соат санар экан. Яхшиям, телевизор бор, интернет, китоб бор, телефон бор. Қариндош-уруғ, таниш-билиш билан гаплашиб туриш мумкин. Боз устига бугунги ахборот технологиялари ривожланган даврда онлайн режимда ишлаш, ўқиш имкони мавжуд.

Ҳар ишда бир ҳикмат бор, дейишади. Худди шундай, карантиннинг ҳам муайян афзал жиҳатлари кўринди. Аввало, ота-оналарда фарзандлари билан кўпроқ мулоқотда бўлиш, улар билан дилдан суҳбатлашиш, уларнинг кўнглига кириш шароити туғилди. Китобхонлик кенгайди, оила аъзолари жам бўлиб китоб ўқишди ва шу китоблар юзасидан фикр алмашишлар бўлди. Бу, табиийки, ёш авлод тарбиясида, уларнинг маънавий олами, умумий дунёқараш кенгайишида муҳим аҳамият касб этади.

Бу офат Оллоҳнинг бандаларига бир синови бўлгандир балки. Ана шу оғир синов чоғида кимнинг кимлиги яққол кўринди. Ҳатто давлатлар,

уларнинг раҳбарлари салоҳияти, халқининг соғлиги, унинг келажаги учун нечоғли жон куйдириши жаҳон узра намоён бўлди. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг жонқуярлиги, туну кун халқимиз дарди, келажакни ўйлагани, ана шу эзгу ниятлар ижобати йўлида зарур фармон ва қарорлар қабул қилгани, уларнинг ижросини шахсан назоратга олгани натижасида мамлакатимиз аҳолиси оғир кунларда қийинчилик сезмади. Ҳар бир оила, ҳар бир инсонга эътибор қаратилди. Барча зарур нарсалар етказиб турилди, кўчма ярмаркалар бевосита маҳаллаларга бориб, аҳолига хизмат кўрсатди. Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан Инқирозга қарши курашиш жамғармаси ташкил этилди, унга ўн триллион сўм ажратилди. «Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармасида алоҳида ҳисоб рақамлари очилди. Унга юридик ва жисмоний шахслар ўз улушларини қўшди. «Саховат ва кўмак» умумхалқ ҳаракати йўлга қўйилди. Бу ҳаракат аъзолари мамлакатимизнинг барча ҳудудларидаги ёрдамга муҳтожларга кўмак берди. Қисқаси, карантин кунлари одамлар моддий ва маънавий жиҳатдан қийналмаслиги учун барча чора-тадбирлар кўрилди.

Коронавирус қандай пайдо бўлгани ҳақида турли фикрлар, қарашлар баён қилинмоқда. Аниқ исбот, далил йўқ ҳали. Афсуски, унга қарши вакцина ҳам топилгани йўқ ҳозиргача. Аммо бир нарсани аниқ: бу вирусдан ҳимояланишнинг бирдан-бир чораси озодалик, шахсий гигиенага қатъий риоя қилиш. Энди ўйланг, бу одатлар халқимизда азал-азалдан мавжуд эмасмиди? Қайси ўзбек кўл ювмай овқатга ўтирган ёки овқатланиб бўлганидан кейин кўлини ювмаган? Меҳмон келса салом-алиқдан кейин кўлига сув куйиб, тоза сочиқ тутилган. Бугун одамларимиз турмуш шароити мутлақо ўзгариб кетди, жуда катта ва кенг шароитлар яратилди. Лекин, минг афсуски, шунга қарамай озодаликка, гигиена талабларига амал қилмайдиганлар ҳам бор. Озодалик дегани фақат ўзини, уйини озода тутиш дегани эмас, бу амалга кўча-кўйда, ишхонада, жамоат транспортда – хуллас, ҳамма жойда бирдек риоя қилмоқ зарур.

Карантин ана шу эзгу қадриятларимизни яна бир қарра эсга солди, азалий урф-одатларимизга қатъий амал қилиш қанчалар муҳим эканлигини миямизга қўйди.

Ҳа, коронавирус карантини туфайли кўп нарсаларни ўргандик, кўп нарсалардан қайтдик, ҳар биримиз ўзимизга тегишли сабоқ чиқардик. Президентимиз таъкидлаганидек, юртдошларимиз чинакам сабр-тоқат ва масъулият, меҳр-оқибат фазилатларини намоён этди. Бу синовдан кучли, қудратли бўлиб, бир-биримизга меҳр-оқибатимиз янада ошиб, ҳар биримизнинг қадримизга теранроқ етадиган, бир-биримизнинг меҳнатимизни қадрлайдиган бўлиб чиқдик. Илоҳо, бундай дардлар – синовлар юртимизга бошқа доримасин. Бунинг учун ҳаммамиз доимо ҳушёр, огоҳ ва сергак бўлмоғимиз зарур.

Ҳаёт фақат қувончлардан иборат эмас. Унинг ўзига яраша ташвишлар ҳам бор. Мамлакатимизда коронавирус пандемияси пасайиб бораётган бир пайтда (27 апрелда) айрим вилоятларимизда, хусусан, Бухоро, Навоий, Қашқадарё вилоятларида кучли шамол туриб, ёмғир, жала ёғиб, ижтимоий объектларга, аҳоли уй-жойларига зарар етди. Давлатимиз раҳбари ўша куниёқ Бухоро вилоятига борди. Табиий офатдан энг кўп зарар кўрган Олот, Қорақўл туманлари аҳолиси билан учрашди. Уларнинг кўнглини кўтариб, саросимага тушмасликни, ҳамма нарсани жой-жойига қўйилишини таъкидлади.

Бундан барчанинг кўнгли таскин топиб турганда 1 май куни Сирдарё вилоятидаги Сардоба сув омбори дамбасида ўпирилиш бўлди. Экин майдонлари, аҳоли уй-жойи жиддий зарар кўрди. Президентимиз воқеа жойига бориб, фалокат жараёнини бевосита кўздан кечирди. Зудлик билан тошқиндан азият чеккан оилалар қўшни туманларга, Жиззах вилоятига кўчирилди. Дамбадан сув ўтиши тўхтатилди. Фалокат оқибатларини бартараф этиш ишлари бошлаб юборилди. Давлатимиз раҳбари иш жараёнини шахсан назоратга олди, бир неча кун ўша ерда бўлди. Зарар кўрган сардобаликларга мамлакатимизнинг барча ҳудудларидан инсонпарварлик ёрдамлари келди. Бузилган қишлоқлар ўрнида замонавий аҳоли пунктлари қурила бошланди.

Ушбу синовли кунларда халқимизнинг азалий қадриятлари – меҳр-оқибат, оғир кунларда бир-бирига елкадош, мададкор бўлиш каби фазилатлари яна бир бора бўй кўрсатди. Аҳил-иноқлик ва ҳамжиҳатликда ҳикмат кўплиги, бирлашиб, бир мушт бўлиб ҳаракат қилинса, ҳар қандай мусибатдан осон ўтиш мумкинлиги ўз исботини топди.

АЁЛЛАР ФАОЛЛИГИ – ЖАМИЯТ МАДАНИЯТИНИНГ КЎЗГУСИДИР

Ўзбекистон Республикаси маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирининг биринчи ўринбосари Элмира БОСИТХОНОВА билан суҳбат

– Элмира Эркиновна, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 18 февралдаги «Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ташкил этилди. Энди бир вазирликка бирлаштирилган Хотин-қизлар кўмитаси, «Нуроний» жамғармаси, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятида қандай ўзгаришлар бўлади?

– Президентимиз Шавкат Мирзиёев раислигида ўтказилган маҳалла ва оила муаммоларини ўз вақтида аниқлаш ҳамда ҳал этиш масалалари бўйича видеоселекторда берилган топшириқлар юзасидан бир қатор ишлар амалга оширилди. Алоҳида ва айна пайтда мақсад ва вазифалари бир-бири билан боғлиқ ташкилотларнинг ягона вазирликка бирлаштирилгани бир маслак билан ишлаш, ортиқча қоғозбозликдан қутилиш ва бошқа бир қатор қулайликлар яратди.

Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги маҳалла ва оила билан ишлаш тизимини мустаҳкамлаш, ҳар бир оила билан манзилли ишлайдиган, уларни қўллаб-қувватлайдиган янги тажриба яратиш, жиноятчиликнинг олдини олиш, ишсизлик ва камбағалликни қисқартириш масалаларига алоҳида ёндашмоқда. Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш тизими нафақалар, айниқса, бола нафақалари тизимини ислоҳ қилиш ва уни тубдан кучайтириш бўйича ҳам янгича ёндашувларни ишлаб чиқмоқда. Бу борада болалар учун тўланадиган нафақалар турлари энг кўп муҳокамаларга сабаб бўлаётганини барчамиз яхши биламиз. Мутахассисларнинг фикрича, ҳозирги кунда болалар нафақаларининг 3 тури мавжуд ва ушбу нафақаларга ажратилаётган маблағлар ялпи ички маҳсулотнинг 0,6 фоизини ташкил этади. Афсуски, бу миқдор етарли эмаслиги боис, кўплаб моддий ёрдамга муҳтож оилалар болалар учун нафақа билан қамраб олинмаган. Вазирлик ЮНИСЕФ ташкилоти билан биргаликда бола нафақалари билан қамров даражасини 75 фоизга, муҳтож оилаларда маҳсулотлар истеъмоли, яъни яшаш даражасини 40 фоизга етказиш ва шу орқали Ўзбекистонда камбағаллик даражасининг камайишига ҳисса қўшиш борасида таклифлар ишлаб чиқди.

Ёшларимизнинг оилавий ҳаётга тайёр бўлмасдан турмуш қуриши жамиятдаги жуда кўп муаммоларни келтириб чиқармоқда. Йигитнинг ишсизлиги бир муаммо бўлса, қизнинг қайнона ёки оила аъзолари билан муро-са қила билмаслиги яна бир муаммо. Глобализация, миграция бир сабаб бўлса, мол-дунёга рўжу қўйиш яна бир сабаб бўлмоқда. Ичкиликбозлик, тарбиянинг етарли эмаслиги, оилада ўзаро келишмовчиликлар эса муаммолар занжирининг давомидир. Муаммо ва сабаблар талай. Масалалар ечимини топиш учун илмий таҳлиллар, оқилона чоралар зарур. Шу боис Президентимиз маҳаллалар қошида бўлғуси келин-куёвларни оилага тайёрлаш бўйича қисқа муддатли ўқув курслари ташкил этиб, курсларга психологлар, обрўли отахон ва онахонларни бириктиришни топширди ҳамда «Ибратли оила» танловини ўтказиш бўйича тавсиялар берди.

Ҳозир ёш никоҳланувчиларни оилавий ҳаётга тайёрлашнинг самарадор, илмий асосланган тизими янада кучайтирилиб, тўлдирилмоқда.

Шу билан бир қаторда, касб-ҳунари бор ишсиз хотин-қизларга кўмаклашиш бўйича Тошкент шаҳри Чилонзор туманида бошланган тажрибани бошқа ҳудудларда ҳам кенг жорий этиш, хотин-қизлар ўртасида бизнес пойиха бўйича танлов ўтказиб, ғолибларга грантлар, кредит ва жой ажратиш, мақсадли жамғармалар ҳисобидан кўчма савдо пунктларини ташкил этиб, ижарага бериш, йирик савдо марказлари ва корхоналарда эҳтиёж-манд аёллар тайёрлаган маҳсулотларни сотиш тизимини жорий қилиш каби йўналишларда ҳамкорлик олиб борилмоқда.

Янги тузилаётган ҳар қандай тузилма, хусусан, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги мустаҳкам тизимга айланиши учун, аввало, миллий анъаналаримиздан озиқланиши, бебаҳо ва инсонларвар, бағри кенг халқимиздан куч, маҳалла деган қадимий қадриятдан андоза олмоғи зарур.

– Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаатномасида хотин-қизлар масаласига алоҳида эътибор қаратди. Сўнги уч йилда соҳада туб ислохотлар амалга оширилди. Бугун янги Ўзбекистонда хотин-қизларга оид янги давлат сиёсати юритилмоқда. Бу сиёсат замирида – аёлнинг қадр-қимматини кўтариш, уни асраб-авайлаш, эъзозлаш, оила ва жамиятдаги ўрнини, мавқеини мустаҳкамлаш мақсади мужассам. Ушбу тарихий ҳужжатнинг мамлакатимиз тараққиёти, хусусан, янги вазирлик ривожигаги ўрни, аҳамияти қай даражада?

– Мурожаатнома халқимизни бир мақсад йўлида бирлаштирадиган, янги марралар сари ундайдиган, руҳлантирадиган ҳужжатдир. Президентимиз «Жамият – ислохотлар ташаббускори» деган янги ғоянинг кундалик фаолиятимизга тобора чуқур кириб бораётганини таъкидлади. Бу халқимиз ўз келажагини яратишда ўзи етакчи ва ташаббускор бўлади, деганидир.

Мен кўп йиллик фаолиятимдан, кузатишларимдан келиб чиқиб айта оламанки, аллақачон илмга, маърифатга эҳтиёж кучайган. Президентимиз айтганидек, бизга илм-маърифатсиз кучайган иқтисодиёт эмас, илм-маърифат билан уйғун ривожланган иқтисодиёт керак. Шу боис 2020 йил «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили» деб эълон қилинган халқимизни ғоят қувонтирди.

Яна бир қувонарли ҳолат: давлатимиз раҳбари Мурожаатномада грант асосида олий таълим олишда қизлар учун алоҳида қўшимча имтиёзлар яратилишини айтди.

– Қизларимиз учун муайян имкониятлар мавжуд-ку. Масалан, Зулфия номидаги давлат мукофоти...

– Тўғри, бироқ олий таълим олиш имтиёзига эга йигитлар билан солиштирганда бу нисбат жуда фарқли. Шуниси эътиборга сазоворки, 2019 йилги статистик маълумотларга кўра, олий таълим соҳасида хотин-қизлар сони ошган ва талабаларнинг 40 фоизини хотин-қизлар ташкил этган. Бу 2011 йилдаги кўрсаткичдан 36 фоиз кўп демакдир. Мамлакатимизда хотин-қизларнинг саводхонлик даражаси 99,98 фоизни, яъни дунёдаги энг юқори кўрсаткичлардан бирини ташкил этади. Шунга қарамай, айна вақтда ўрта таълим олган хотин-қизларнинг фақат 35 фоизи, олий маълумотли хотин-қизларнинг 68 фоизи иш билан таъминланган.

Олий таълим олиш имкониятлари кенгайтирилиши аёллар орасида иш билан таъминланганлик даражасини оширишда муҳим омилдир. Мамлакатимизда сиёсат соҳасида ва ҳукумат таркибида аёллар сонини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Зеро, аёл қизгин жараёнларда фаол бўлса, қизларимизнинг таълим олишга интилиши кучаяверади.

Қизлар таълимини қўллаб-қувватлаш орқали хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий жараёнларда фаол иштирок этишига монелик қиладиган сабаблардан бири «аёл уйда ўтирсин, хотин киши рўзғорига қарасин» қабилдаги қотиб қолган қарашни синдиришга эришиш мумкин.

Президентимизнинг «Ижро органида, вазирлик ва идораларда гендер тенглигини таъминлаш, муҳтарама опа-сингилларимизга масъул лавозимларни ишониб топшириш бўйича кўп иш қилишимиз керак. Нега деганда, аёлларимиз ҳаётий муаммоларни бошқалардан кўра чуқурроқ билиши, фидойилиги, кучли масъулият туйғуси, меҳнатсеварлиги билан барчага ўрнатқуч бўлади» ёки «Хотин-қизларга эътибор кучаяди. Энди ёрдам манзилли кўрсатилади!» деган фикрлари барча хотин-қизларни мамнун этди. Бу йил хотин-қизлар ва ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар янги поғонага кўтарилиши қайд этилди. 2020 йилда 5,5 минг

хотин-қизнинг кичик бизнес лойиҳаларига 100 миллиард сўм миқдорда имтиёзли кредит берилади, бунинг учун банкларга давлат бюджетидан ресурс ажратилади. Янги уй-жойга эга бўлиш учун 1 минг 576 нафар хотин-қизга бюджет ҳисобидан бошланғич бадал тўлаб берилади. Ижтимоий ҳимояга муҳтож опа-сингилларимизни Хотин-қизлар тадбиркорлик марказларида 5 муҳим ташаббус доирасида қисқа ўқув курсларида ўқитиш ташкил этилади.

Яна бир фикр. Кўпинча эътибор берилмай ўтиладиган ҳолатлар бор. Аёллар оилавий иттифоқда – шерик, рўзғорда – ҳақ тўланмайдиган бека. Бола парвариши, ўзаро муносабатларни соғлом ушлаб туриш, болаларнинг соғлиги, маълумоти, моддий фаровонлигини маълум маънода аёл меҳнати белгилайди. Шу боис аёлга нисбатан жамиятдаги эҳтиромни оилага ҳам кўчирмоғимиз керак.

Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги Президентимиз Мурожаатномасидан келиб чиққан ҳолда, аёллар аҳволи бўйича ижтимоий сўровлар ўтказиш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш, аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш, уларнинг сиёсий ва ижтимоий ҳаётдаги иштирокини янада фаоллаштириш, айниқса, ёрдамга муҳтож аёлларни қўллаб-қувватловчи нодавлат нотижорат ташкилотларига ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларига грантлар ажратишдек масалалар юзасидан парламент эшитувларини ташкил этишга доир таклифларни Олий Мажлис Қонунчилик палатасига ва Сенатига киритиш каби йўналишларда фаолиятни янада кучайтиради.

– Элмира Эркиновна, Президентимизнинг «Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони жамиятда хотин-қизлар ўрни ва мавқеини ошириш, оилаларни мустаҳкамлаш борасидаги ислохотларнинг янги даврини бошлаб берди. Шундай эмасми?

– Шубҳасиз, шундай. Аёлларимиз мамлакатимизда кечаётган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий ислохотлар жараёнида фаол иштирокчига айланди. Улар мамлакат тақдирига ўзларини дахлдор билмоқда. Бугун давлат ва жамоат ташкилотлари тизимида 1 минг 388 аёл турли раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилаётгани, улар орасида Олий Мажлис Сенати раиси, вазир, вазир ўринбосари, олий ўқув юртлари ректорлари, илмий муассасалар раҳбарлари борлиги фикримиз далилидир. Шуни қувонч билан таъкидлаш лозимки, бу йил республикаимизнинг бир неча шаҳар ва туманига хотин-қизлардан ҳокимлар тасдиқланди.

2019 йилги сайловларда сиёсий партиядан кўрсатилган депутатликка номзодлар умумий сонининг ўттиз фоиздан ортиғини аёллар ташкил этди. Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган 150 депутатнинг 48 нафари, Олий Мажлис Сенати аъзоларининг 25 фоизи хотин-қизлардир.

Зулфия номидаги Давлат мукофоти тизимининг такомиллаштирилиши натижасида истеъдодли қизларни танлаш ва уларнинг иқтидорини турли йўналишларда намоён қилиш борасида ҳам улкан ижобий ўзгаришлар амалга оширилди.

Хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш, меҳнат шароитларини яхшилаш, айниқса, қишлоқ жойлардаги ёш қизларни оилавий ва хусусий тадбиркорликка, хунармандликка жалб этиш борасидаги имкониятлар оширилди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган тантанали маросимдаги нутқида таъкидлаб ўтганидек, «Ҳозирги вақтда давлат ва жамоат ташкилотлари тизимида 1 минг 380 нафардан зиёд хотин-қиз раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилмоқда.

Муҳтарама аёлларимиздан 16 нафари Ватанимизнинг энг олий мукофоти – Ўзбекистон Қахрамони унвонига сазовор бўлгани барчамизни қувонтиради. Хотин-қизларимиз ўртасида фан докторлари, профессор ва академиклар, Халқ ўқитувчиси, Халқ шоири, Халқ артисти унвонларига сазовор бўлган юзлаб опа-сингилларимиз борлиги – фахримиз.

Биз ҳозирги кунда ишлаб чиқариш, таълим-тарбия, тиббиёт, илм-фан, маданият ва спорт соҳалари ривожига ҳам аёлларимизнинг муносиб ҳиссаси борлигини юксак баҳолаймиз».

– Президентимиз Сирдарё тумани мисолида гапириб, «Шундай оилалар борки, уйда гилами йўқ, дори-дармон олишга пули йўқ, йиғлашга кўзида ёш йўқ. Бундай шароитда яшаётган аёлларнинг аҳволини ким тасаввур этади?» деди. Тан олишимиз керак, оғир ижтимоий аҳволда, шароитда яшаётган опа-сингилларимиз бошқа худудларда ҳам йўқ эмас...

– Давлатимиз раҳбари топшириғига кўра, Сирдарё мисолида мамлакат бўйича оғир турмуш шароитида яшаётган хотин-қизлар ҳолатини худудлар кесимида таҳлил қилишни бошладик. Айниқса, қишлоқ аёллари аҳволининг мунтазам мониторингини олиб бориш, шу асосда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш механизмларини такомиллаштириш чораларини кўраёмиз.

Мамлакатимизда 22 мингга яқин хотин-қиз оғир турмуш шароитида

яшамоқда. Улар кам таъминланган, ишсиз, уй-жойга муҳтож ва ногиронлиги бор аёллар бўлиб, ҳар бирининг муаммосига индивидуал ёндашув талаб этилади. Биз ишлаб чиққан фуқаролар йиғини раисининг оила ва хотин-қизлар билан ишлаш масалалари бўйича ўринбосари ва мутахассислар учун ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар билан ишлаш бўйича услубий қўлланма айнан мана шу қатламдаги аёллар манфаатларини ҳимоялайди.

Бизнинг асосий мақсадларимиздан бири ана шундай оғир ижтимоий аҳволда яшаётган хотин-қизларни қўллаб-қувватлашдир. Мамлакатимизнинг 197 туманида зўрлик ишлатишдан жабр кўрган шахсларни реабилитация қилиш ва мослаштириш, ўз жонига қасд қилишнинг олдини олиш марказлари фаолияти йўлга қўйилган. Бу борадаги ишларни тизимли равишда давом эттирамиз.

– Элмира Эркиновна, Президентимиз Олий Мажлис Сенатининг биринчи мажлисида Сенат қўмиталари томонидан муҳим ташаббуслар илгари сурилгани ва улар кўплаб долзарб масалалар ечилишига хизмат қилганини қайд этар экан, Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси кенг жамоатчилик томонидан билдирилган таклифларни инобатга олиб, муҳим ташаббусни илгари сурганини, ҳозирги вақтда шу асосда тўй ва маросимлар ўтказишни тартибга солиш бўйича амалий чора-тадбирлар ҳаётга жорий этилаётганини таъкидлади. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг тўй ва маросимлар ўтказишни тартибга солиш тўғрисидаги қўшма қарорининг асосий ижрочиларидан бири ва сенатор сифатида қарорнинг айна пайтга қадар ижроси ҳақида қандай фикр билдира olasиз?

– Афсуски, тўй ва маросимлардаги дабдабозлик, исрофгарчилик муаммоси бугун пайдо бўлгани йўқ. Бу бир сурункали хасталик каби миллатимиз вужудда яшаб келмоқда. Ўтган аср бошларида ҳам маърифатпарвар боболаримиз бу ҳақда куюниб ёзган. Бу йил таваллудининг 145 йиллиги нишонланадиган улуғ маърифатпарвар бобомиз Маҳмудхўжа Бехбудий «Бизни кемиргувчи иллатлар» мақоласида бу хасталикни «Тўй, азо исминдаги икки қаттол душман», деб атайди. Тўғри, йиллар давомида турли усуллар билан дабдабозликка қарши курашиб келдик. Яхши биласиз, 1998 йил 28 октябрда Ўзбекистон Республикаси Президентининг бу ҳақдаги махсус фармони қабул қилинган эди. Фармон ижроси бўйича қилинган муайян ишлар, таассуфки, изчиллик касб этмади ва ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Оқибатда умумий аҳвол ўзгармади.

Тан олиш керак, тўй ва маросимлар ҳаётимиздаги муҳим воқелик. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма қарори, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, кенг жамоатчиликнинг, халқнинг фикри ўлароқ қабул қилинди. Тўйларимиздаги дабдабозлик, исрофгарчилик, айрим куракда турмайдиган удумларга ҳаммамиз қаршимиз, бироқ қарши турулмаймиз. Қабул қилинаётган қонунлар, қарорлар ижроси билан муҳим. Агар ижроси таъминламаса, ҳар қандай ҳужжат қоғозда қолиб кетаверади. Ушбу қарор ижросини таъминлаш юзасидан бизнинг вазирлигимиз зиммасига ҳам аниқ вазифалар юкланган ва биз бу борадаги чора-тадбирларни белгилаб олганмиз. Бинобарин, Президентимиз қайта-қайта эътироз билдираётган бир жиҳат борки, бу – жамоат ташкилотлари ўртасида ҳамкорлик йўқлиги. Биз тўйлардаги дабдабозликка қаршимиз, эрта турмушга қаршимиз, оилалардаги ажралишларга қаршимиз, дейиш билан иш битмайди. Масала умумий, бироқ ҳар бир жамоат ташкилоти муаммога қарши ўзича курашади. Натижа ҳам шунга яраша. Аслини олганда, ушбу салбий ҳолатларнинг илдизи битта. Бу – тарбия, эътиқод, ишонч, қадрият билан боғлиқ масала. Мен иш юзасидан кўплаб халқаро экспертлар билан суҳбатда бўлган. Европа экспертлари биз муттасил тараққиёт орқасидан қувиб жуда муҳим нарсани, яъни, оилани, қадриятларимизни бой бердик, дейишади. Бизда ҳали имкон бор. Биз миллий қадриятларимизни асраб-авайлаш ва сақлаб қолишнинг барча чораларни кўришимиз керак. Тўй-маросимларимиз, анъана ва удумларимиз – бизнинг гўзал қадриятларимиз. Аслида биз тўйга қарши эмасмиз. Биз миллий қадриятларимизни оёғости қилган турли одатларга қаршимиз. Дабдабозлик ортида ажралиш, эрта турмуш қуриш, оилавий низолар, болага, аёлга нисбатан зулм борлигини барчамиз яхши биламиз. Дабдаба – барча иллатлар сабабчиси эканини тушунаемиз. Фақат аниқ ҳаракатга келганда кўпинча ўзимизни четга оламиз. Ҳолбуки, ҳаракатни ҳар ким ўзидан бошламоғи зарур.

Оила мустаҳкамлигини таъминлаш, ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш йўналишида олиб борилган профилактика ва тушунтириш ишлари натижасида ўтган йили 7 минг 374 оилада нотинчлик баргараф этилди. Ажралишлар сони ўтган йилга нисбатан бироз камайган. Бироқ битта оила бузилса ҳам – кўп. Бундан нафақат эр ва хотин, болалар, балки жамият ҳам зарар кўради. Буни ҳеч қачон ёдимиздан чиқармаслигимиз зарур.

**«Гулистон» мухбири
Воҳид ЛУҚМОНОВ суҳбатлашди.**

СИРДАРЁ – МАТОНАТЛИ,

Сирдарё вилояти ҳоқими Гофуржон МИРЗАЕВ билан суҳбат

– Гофуржон Ғаниевич, Сирдарё вилоятида кейинги йилларда улкан ўзгаришлар рўй берди. Аввал шулар хусусида мухтасар сўзлаб берсангиз.

– Ҳақиқатан ҳам, кейинги уч йилда мамлакатимиз, жумладан, вилоятимизнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида улкан ўзгаришлар юз берди. Узоқ йиллардан буён давлат томонидан берилган субсидиялар ҳисобига кун кечирган Сирдарёда бугун барча соҳада ижобий натижаларга эришилмоқда.

Шу ўринда бир-икки рақамларни келтириб ўтсам. Сўнги 3 йилда вилоятнинг ялпи ҳудудий маҳсулотига саноат улуши 21 фоиздан 26 фоизга, кичик бизнес улуши 76,4 фоиздан 79,6 фоизга, аҳоли жон бошига кўрсатилган хизматлар 96,2 фоиздан 101,7 фоизга ошди. Кам таъминланган, йиллар мобайнида ўз уйига эга бўлиш орзусида юрган 397 нафар фуқаро ўз кичик ватанига эга бўлди.

Бугунги кунда вилоят тадбиркорлари жаҳоннинг 35 дан ортиқ мамлакатига ўз маҳсулотларини экспорт қилляпти. Мисол учун, Хитой, Россия Федерацияси, Голландия, Молдова, Польша, Латвия, Туркия, БАА, Покистон, Эрон шулар жумласидан.

2018-2019 йилларда экспорт ҳажми 119,1 миллион доллардан 131,8 миллион долларга ошди, вилоят бюджетига бўйича ҳисоб-китобларда «триллион» бирлигига мурожаат қила бошладик.

– Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2019 йил 19 февраль куни жойларда ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши, амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари, йирик лойиҳалар билан танишиш, халқ билан мулоқот қилиш мақсадида Сирдарёга ташриф буюриб, вилоятни тубдан ривожлантириш бўйича бир қатор топшириқлар берган эди. Орадан бир йил ўтди. Шу давр мобайнида бажарилган ишлар билан таништирсангиз.

– Давлатимиз раҳбарининг вилоятимизга ташрифидан кейин ўтган вақт ичида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилди. Хусусан, «Гулистон шаҳрида Ҳалима Худойбердиева номидаги она тили ва адабиёти фанларини чуқур ўқишга ихтисослаштирилган мактаб-интернатни ташкил этиш тўғрисида»ги қарорга асосан, 33,6 миллиард сўм маблағ ҳисобига 150 ўринли мактаб-интернат биноси ва 100 ўринли ётоқхона қуриб, фойдаланишга топширилди.

Бош режага асосан, Ховос шаҳарчасида 20 та 5 қаватли 2-3 хонали 30 хонадондан иборат жами 600 хонадонли, тижорат банклари маблағи ҳисобидан 10 та 160 хонадонли ва 150 та 2 соҳилли арзонлаштирилган уй-жойлар, 1 та 315 ўринли мактаб ва бандлик бўлими биноси қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди.

Жорий йил шаҳарчада туман ҳокимлиги, прокуратура, электр тармоқлари, газ таъминоти, ер тузиш ва кадастр, ички ишлар бўлимлари ва солиқ инспекцияси учун хизмат бинолари босқичма-босқич қуриб битказилмоқда.

Янгиер шаҳрида 230 ўринли «Янгиер» санаторийси ишга тушди. Жаҳон стандартларига тўла жавоб берадиган мазкур 5 қаватли шифо маскани инновацион технологиялар асосида барпо этилди. Таъмирталаб аҳволга келиб қолган 3 қаватли эски санаторий биноси ва 4 та коттеж тубдан қайта реконструкция қилинди.

Шифо маскани энг замонавий тиббий асбобу-ускуналар билан жиҳозланиб, 30 га яқин муолажа, 5 та маъмурий, 70 дан ортиқ даволанувчилар хонаси, ҳар бири 200 ўринли маданият саройи ва ошхона, 2 минг 500 китоб фондига эга кутубхона ва 10 ўринли ўқув зали бу ерда даволанувчилар хизматида бўлади. Муассасада асаб, кардиология, неврология, гинекология, аёллар бепуштлиги, урология ва бошқа касалликлар бўйича муолажалар олиб борилмоқда.

Ёшларимиз бўш вақтини мазмунли ўтказиш, уларнинг ғоя ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаш мақсадида Ўзбекистон ёшлар иттифоқи ҳамда вилоят ҳокимлигининг 15 миллиард сўм маблағлари ҳисобига Гулистон шаҳрининг «Буюк келажак» массивида барча шароитларга эга замонавий «Ёшлар маркази» қурилмоқда.

Вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастури доирасида ҳозирги кунга қадар умумий қиймати 1,4 триллион сўмлик 252 та лойиҳа ишга туширилиши ҳисобига 5 мингга яқин янги иш ўрни яратилди.

Бунга мисол тариқасида Ховос туманидаги «Фарм агроимпекс» масъулияти чекланган жамияти ҳудудида 72,8 миллиард сўмлик замонавий иссиқхона, Мирзаобод туманидаги «Греат валл стар» масъулияти чекланган жамиятининг 81,7 миллиард сўмлик МДФ панеллари ва бўёқ маҳсулотларини ишлаб чиқариш, Сирдарё туманидаги «Интер Милк» масъулияти чекланган жамиятининг 30,3 миллиард сўмлик сутчилик йўналишидаги чорвачилик қархонаси, Гулистон шаҳридаги «Дантес конструктор» масъулияти чекланган жамиятининг 25 миллиард сўмлик 2 қаватли гипермаркет ва савдо дўконларини ташкил этиш лойиҳаларини келтиришимиз мумкин.

Бундан ташқари, Гулистон туманида жойлашган «Милитекс» масъулияти чекланган жамиятнинг 29 миллион долларлик ип-калава ишлаб чиқариш, Сирдарё туманида жойлашган «Ванг Да Групп» масъулияти чекланган жамиятининг 33 миллион долларлик ҳамда Ширин шаҳрида жойлашган «Ванг Да Роллинги стелл» қўшма қархонасининг 18 миллион доллар қийматга эга тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни ўзлаштириш ҳисобига саморез ва турли хил металл конструкциялар ишлаб чиқариш лойиҳалари амалга оширилмоқда. Лойиҳалар ишга туширилиши натижасида мингга яқин янги иш ўрни яратилиши кўзда тутилган.

– Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2020 йил «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодий ривожлантириш йили» деб номланди. Шу маънода одамларимиз, айниқса, ёшлар ва хотин-қизлар маънавиятини ошириш учун қандай ишлар қилинмоқда? Умуман, вилоят маданий-маънавий муҳити ҳоким ва оддий фуқаро сифатида сизни қониқтирадими?

– Ўзбекистон тараққиётнинг янги – миллий тикланишдан миллий юксалиш сари босқичига қадам қўйди. Халқимиз бугун Президентимиз бошчилигида юксак мақсадлар билан яшамоқда. Юртимизда маънавий-маърифий ишларни тизимли ташкил этиш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг интеллектуал салоҳияти, онгу тафаккури ва дунёқарашини юксалтириш, мафкуравий имунитетини мустаҳкамлаш, ватанпарварлик, халққа муҳаббат ва садоқат туйғуси билан яшайдиган баркамол авлоднинг тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Навқирон авлод вакиллари билан ишлашни самарали ташкил этишда «Ёшлар – келажакимиз» давлат дастурида белгиланган вазифалар, маданият, санъат, спорт, ахборот технологиялари ва китобхонлик бўйича илгари сурилган 5 муҳим ташаббус, «Ўзлуксиз маънавий тарбия концепцияси» асосий ҳаракатлантирувчи кучга айланган. Вилоятимиз аҳли Президентимиз томонидан илгари сурилган беш ташаббус айнан Сирдарёда қанот ёзганидан фахрланади.

Маълумки, ҳар қандай ривожланиш, тараққиёт, аввало, таълим самарадорлигига боглиқ. Вилоятда ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда «Энг ёш китобхон», вилоят ҳоқими соврини учун фанлар олимпиадаси, «Энг ёш дастурчи» каби ёшлар учун бир қатор танловлар ўтказиб келинмоқда. Унда минглаб ёш йигит-қизларимиз қатнашиб, ўз иқтидорларини намойиш этмоқдалар. Ўтган йили ҳар бир худудга ўн минг нусхагача бадиий китоб тарқатилди. Кутубхоналар фаолияти йўлга қўйилди. Шу билан бирга, маҳаллалар худудидега хусусий китоб дўконлари ва кутубхоналар фаолият юрита бошлади. Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида «Шухрат» медалига сазовор бўлган сайхунбодлик педагог аёл Гавҳар Хусанова шахсий кутубхонасини очди.

Хотин-қизлар маънавиятини ошириш борасида ҳам Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаси, вилоят Маънавият ва маърифат маркази, Ўзбекистон Ёзувчилар уюشمаси вилоят бўлими билан ҳамкорликда қатор ишлар амалга оширилмоқда. «Ибратли оила», «Намунали хонадон», «Намунали қайнона ва келин», «Йил аёли» каби танловлар ташкил этиляпти. Бундай тадбирлар маҳаллаларда ўтказилаётгани хотин-қизлар маънавиятини оширишга хизмат қилади, албатта. Шу йўналишда тузилган вилоят ишчи гуруҳи таркибидега сенатор Ҳаётхон Ортиқбоева, шоиралар Баҳор Холбекова ва Норинисо Қосимова, Зулфия номидеги Давлат мукофоти соҳибалари, вилоятнинг кўзга кўринган аёллари бор.

– Вилоятда аҳолининг камбағаллик даражасини пасайтириш учун қандай чоралар кўрилмоқда?

– Вилоятда кам таъминланган аҳоли вакиллари турмуш шароитини яхшилаш, тадбиркорликни ривожлантириш орқали камбағалликни камайитиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ўрганишлар натижасида вилоят аҳолисининг 7 фоизи ёки 59 минг нафари камбағаллик даражасида кун кечираётгани аниқланди.

Ушбу кам таъминланган оилаларни пандемия даврида қўллаб-қувватлаш мақсадида муҳтарам Президентимиз томонидан илгари сурилган «Саховат ва кўмак» умумхалқ ҳаракати бўйича саховатпеша 1 570 нафар тадбиркор, фермер ва бошқа ташаббускорларимиз уларни ўз ҳимоясига олди.

Вилоятда камбағаллик даражасини таҳлил қилганимизда ушбу кўрсаткич 2008 йилда 28 фоизи ташкил этган бўлса, ҳозирги кунга келиб, 21 фоизга камайганини кўриш мумкин. Зеро, мамлакатимизда охириги 3 йил давомида тадбиркорликни ривожлантириш, томорқадан самарали фойдаланиш бўйича олиб борилаётган ислохотлар сезиларли ижобий натижа бермоқда. Биргина мисол – вилоятда 2019 йил 3 минг 538 та янги тадбиркорлик субъекти ташкил этилиб, 2018 йилга нисбатан солиштирилганда бу кўрсаткич

САДОҚАТЛИ ИНСОНЛАР ЮРТИ

2,6 баробар ошган.

2019 йили 1 минг 301 кам таъминланган оилага бюджет маблағлари ҳисобидан жами 5 миллиард сўм миқдорда моддий ёрдам ажратдик.

Бу масаланинг ечими эмас, албатта. Ишга яроқли аҳолини иш билан таъминласак, одамларнинг тадбиркорлик қилишига ҳар томонлама имконият яратиб берсак, ўз-ўзидан камбағаллар камаяди. Вилюятимизда 2020-2021 йилларда камбағаллик даражасини қисқартириш учун тадбиркорликни ривожлантириш орқали янги иш ўринлари яратиш бўйича ҳар бир туман, шаҳар, маҳаллалар кесимида аниқ тизим яратилган.

Туманларнинг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олиниб, «Бир маҳалла – бир маҳсулот» тамойили асосида ҳар бир маҳаллани мева-сабзавот етиштириш, кичик иссиқхоналар ташкил этиш, чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, қуёнчилик, куркачилик каби йўналишларга ихтисослаштириш бўйича амалий чоралар кўриляпти.

Масалан, Мирзаобод тумани «Деҳқонобод» маҳалласида анорчилик ривожланган бўлиб, ҳудудда анорни қайта ишлаш корхонаси ишляпти.

Ушбу дастур асосида вилюятдаги 4 мева-сабзавотчиликка ихтисослашган агрокластер томонидан 115 гектар боғ, 160 гектар тоқзор, 150 гектар замонавий интенсив боғ ҳамда «Бек» кластери томонидан 200 гектар майдонда қулупнай ва лимончиликка ихтисослашган иссиқхоналар барпо этилиб, ер майдонлари аҳолининг кам таъминланган қатламига ўртача 5-6 сотихдан берилади.

Вилюят бўйича фойдаланишдан чиққан 5,5 минг гектар ер майдони ўзлаштирилиши ҳисобига қарийб 2 минг нафар фуқаронинг бандлигини таъминлаш чораси кўриляпти. Ўз навбатида, «Ҳар бир ёшга бир гектар» лойиҳаси доирасида ишсиз ёшларга жами 115 гектар ер майдони ажратиб бердик. Натижада 300 нафардан зиёд ёшнинг бандлигини таъминлашга эришдик.

Вилюятнинг 8 туманида 10 та қишлоқ хўжалиги кооперативлари ташкил этилиб, 440 нафар ишсиз ёш кооператив аъзоллигига бириктирилди. Уларга бандликка кўмаклашиш давлат жамғармасида 829 миллион сўм субсидия ажратилди.

Жорий йил «Ҳар бир оила – тадбиркор» давлат дастури доирасида «Агробанк», «Халқ банки» ва «Микрокредитбанк» орқали 90 миллиард сўм кредит ажратилиши режалаштирилган. Ушбу кредит маблағларида самарали фойдаланиш мақсадида ресурс маблағларининг 70 фоизини иш ўрни яратадиган кичик ва ўрта бизнес лойиҳаларига, 30 фоизини уй шароитида ўзини-ўзи банд қиладиган лойиҳаларни молиялаштиришга йўналтириш назарда тутилган.

Бундан ташқари, вилюятдаги 3 та кичик саноат зонасида умумий қиймати 131,6 миллиард сўмлик 11 та лойиҳа амалга оширилмоқда. Бу йўналишда йил бошидан буён 1,2 миллиард сўмлик 8 турдаги маҳсулот ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилиб, қарийб 200 га яқин иш ўрни яратилган бўлса, 17,6 миллиард сўмлик 5 та лойиҳа қисқа вақт ичида ишга туширилиши ҳисобига яна 100 дан ошди янги иш ўрни пайдо бўлади.

– Вилюятнинг кластерга ихтисослашган

соҳалари ва мавжуд истиқбол ҳақидаги фикрларингизни ҳам билмоқчи эдик.

– Вилюятда 2019 йили 4 пахта тўқимачилик кластери фаолият юритган бўлса, ҳозир улар сони 6 тага етди. Кластерларга 2020 йил ҳосили учун ажратилган 72 минг 557 гектар ер майдонида ва фермер хўжаликлари билан тузилган фьючерс шартномалари асосида пахта хомашёси етиштирилади.

Пахта ва бошоқли дон экинларидан юқори ҳосил олиш, паррандачилик, чорвачилик ва балиқчилик тармоқларининг озуқага бўлган талабини қондириш, ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларнинг иқтисодий манфаатдорлигини ошириш, пахта хом ашёсидан даслабки экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва 700 нафар маҳаллий аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида замонавий инновацион технологиялар олиб келиниши режалаштирилган.

Жумладан, Сайхунобод туманида «Поли тех Сирдарё» масъулияти чекланган жамияти томонидан Германия давлатининг Мёнхенгладбах шаҳридаги «Truetzschger GmbH & Co.KG» компанияси билан 18 миллион 472 минг евро қийматида шартнома измоланиб, Сайхунобод тумани Бахмалойи маҳалласида тўқимачилик фабрикаси қурилиши жадал олиб борилмоқда. Фабрика ишга тушиши ҳисобига 700 янги иш ўрни яратилади.

Ўз навбатида бошоқли дон етиштиришда кластер тизимини босқичма-босқич жорий этиш орқали юқори ҳосилдорликни таъминлаш мақсадида вилюятда 10 та ғаллачилик кластери ташкил қилинди. Бугунги кунда уларга жами 21 минг 741 гектар шундан, 431 фермер хўжалигининг 16 минг 180 гектар ғалла майдони ва кластерларнинг ўзларига 5 минг 561 гектар ер ажратиб берилди.

Бундан ташқари, вилюятда 4 та мева-сабзавотчиликка ихтисослашган агрокластер фаолияти йўлга қўйилди. Мазкур агрокластерларга жами 1 минг 915 гектар ер ажратиб берилди, шундан кластер корхоналарининг ўзларига тегишли ер майдони 1 минг 459 гектар ва 79 фермер хўжалигининг жами 456 гектар майдон, жумладан 234 гектар боғ ва 222 гектар экин ер майдони қўшимча равишда бириктириб берилди.

Энг асосийси пахта, ғаллачиликда юқори ҳосилдорликка эришилиб, етиштирилаётган маҳсулотлар тўлиқ қайта ишланишига ҳисобига қўшилган қиймат солиғи занжири яратилишига алоҳида эътибор қаратилляпти.

– Вилюятда тарихий ёдгорликлар – Сардоба обидаси, Эски Ховостепа ва бошқа бир неча археологик аҳамиятга эга манзиллар бор. Сирдарёда экотуризмни ривожлантириш учун ҳам кенг имконият мавжуд. Умуман, вилюятда туризмни ривожлантириш бўйича қандай ишлар амалга оширилмоқда?

– Бугунги кунда вилюятимизда 79 моддий-маданий мерос объекти бор. Уларнинг 18 таси археологик, 15 таси архитектура объекти, 41 таси монументал санъат ёдгорлиги ҳисобланади. Шунингдек, битта музей, театр ҳамда бир неча диққатга сазовор жойлар мавжуд.

Сардоба туманидаги «Ёғочли Сардоба» тарихий обидаси ҳақидаги илк маълумот Ҳофиз Таниш ал-Бухорийнинг «Абдуллонома» асариде келтирилган. Бухоро хони Абдуллаҳон II Тошкентга юриши чоғида шу ҳудудда ҳордиқ чиқариш учун тўхтаб, сувсизликдан қийналган аскарлари учун сардоба ва карвонсарой қуришни буюради. Сардобанинг ички қисмида ердан 2 метр баландликда ёпиқ, уясимон туйнуклар жойлашган. Унга фақатгина шимол тарафдан қирилган. Қолган уч тарафида арк кўринишидаги туйнуклар бўлган. Кириш аркисимон бўлиб, ундан ёштли зинаполлар орқали сардоба ичкарисига ўтилган.

Вилюят ҳудудидаги энг қадимий шаҳарлардан бири Ховос ҳисобланади. Бу шаҳар даврлар силсиласида бузилиб, вайронлага айланган, кўмилиб кетган. Эндиликда унинг ўрнида Ховос тумани маркази яқинида жойлашган маҳобатли «Ховостепа» ёдгорлиги қад рослаб турибди. Шаҳар қадимда катта худудни эгаллаган. Ҳозирги кунда унинг бир гектардан зиёд арк қисми, Шахристоннинг 11 гектарлик қисми тепалик остида вайрон ҳолда сақланиб қолган. 2018 йилда «Ховостепа» ЮНЕСКО маданий ёдгорликлари рўйхатида киритилди.

Вилюят экотуризм учун ҳам қулай жой ҳисобланади. Сирдарё бўйида жойлашган худуди 5,2 гектарни ташкил этадиган экотуризмга мўлжалланган «Али» экотуризм зонаси ва «Бархан» экотуризм маскани кўнгилочар табиати, намунали сервис хизматлари билан ажралиб туради. Дарё қирғоғидаги яна бир экомаскан «Калгансир» ўрмон ов хўжалигида хорижий ҳамда маҳаллий сайёҳлар учун ўтов ва вагон уйчалар барпо этилган.

Мазкур хўжаликда дам олиш, балиқ овлаш ва ов мавсумида ёввойи чўчка, шунингдек, қирғовул, ёввойи ўрдак, ғоз ва бошқа паррандаларни ов қилиш учун барча шароитлар яратилган. Ҳозирги кунда вилюятда 7 та туроператор томонидан маҳаллий ва хорижий фуқароларга сайёҳлик хизматлари кўрсатиб келинмоқда. 2019 йил вилюятимизга 15,9 минг нафар чет эллик, 120,6 минг маҳаллий сайёҳ ташриф буюрди.

Бундан ташқари, 2019 йил давомида хорижий ва маҳаллий сайёҳлар учун 7 та туризм ахборот маркази ташкил этилди, 32 та санитария-гигиена шохобчаси қурилди, 14 та туристик йўл кўрсаткич белгиси ва 19 та Wi-Fi худуди ташкил этилди.

Вилюятда туризм соҳасини янада ривожлантириш мақсадида 2019 йил давомида маҳаллий ва хорижий ташаббускорлар томонидан умумий қиймати 127,9 миллиард сўмлик 18 та лойиҳа амалга оширилиб, 300 та янги иш ўрни яратилди.

Вилюятимиз пойтахт Тошкент шаҳрига яқин, Қозоғистон ва Тожикистон давлатлари билан чегарадош, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ҳамда қайта ишлаш учун етарли хом ашё базасига эга, меҳнат ресурслари билан таъминланган, инфратузилма объектлари мавжуд. Энг муҳими, халқимиз меҳнаткаш, фидойи.

**«Гулистон» мухбири
М. ТИНИБЕКОВА суҳбатлашди.**

Таҳририятдан: Ушбу материал тайёрланиб, нашрга топширилиши арафасида Сирдарё вилюятидан нохуш хабар тарқалди. Сардоба сув ombори тўғонидан ўпирилиш рўй бериб, бир неча минг гектар экин майдони, бир қанча аҳоли пунктларига зарар етди. Минглаб аҳоли зудлик билан қўшни туманларга, Жиззах вилюятига эвакуация қилинди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев ўша заҳотиёқ ҳалокат жойига етиб борди. Жараённи бевосита кўздан кечирди, аҳоли билан

суҳбатлашди. Зарар кўрган ҳар бир оила, ҳар бир инсон эътиборда бўлиши, уларга барча зарур шароитлар яратиб берилиши алоҳида таъкидлади, мутасадди раҳбарларга тегишли топшириқлар берди. Аҳоли саломатлигини сақлаш, талафот кўрганларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш, ижтимоий объектлар ва қишлоқ хўжалиги майдонларини тезроқ тиклаш бўйича зарур чора-тадбирлар белгиланди. Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилюят-

лар, Тошкент шаҳри бу талафот асоратларини бар тараф этишга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Олижаноб ва меҳр-оқибатли халқимиз ҳамжиҳат бўлиб, сардобаликларга озиқ-овқат, иссиқ кийим-бош ва бошқа зарур маҳсулотлар юкланган карвонларини юборди. Асосийси, бир неча соат ичида тўғондан сув чиқшишни тўхтатишга эришилди. Аҳоли уйларига қайта бошлади. Яқин ойларда бу ерда янги уйлар, замонавий қишлоқлар барпо этилади.

МУСТАҚИЛЛИК ВА МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТ

Мамлакатимиз бугун миллий тикланишдан миллий юксалиш йўлига ўтди. Ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий соҳаларда рўй бераётган ўзгаришлар, ислохотлар эртанги кунга ишончимизни тобора оширомоқда. Юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар самарасини эътироф этаётганлар сафи тобора кенгаймоқда. Буларнинг бари мустақиллик туфайлидир.

Мана, 29 йилдирки, халқимиз ва давлатимиз жаҳон ҳамжамиятида ўз сўзига эга, халқаро минбарларда кўплаб умумбашарий муаммоларни ҳал этишда давлатимиз билан маслаҳатлашилмоқда, Ўзбекистон фикри эътиборга олинмоқда.

Мустақиллик халқимизнинг миллий қадриятлари, урф-одатлари, анъаналари тикланиши, янада ривож топишига кенг имкониятлар яратди. Миллий қадриятларимизнинг тикланиши учун қилинаётган саъй-ҳаракатлар биз учун жуда қадрли. Собиқ совет тузуми даврида ўша давлат мафкураси миллий қадриятларимизни қадрсизлантиришга, улар ўрнига миллий манфаатларимизга мутлақо тўғри келмайдиган ғайримиллий қадриятларни «тўқиб» чиқаришга ҳаракат қилди.

Бугун ўша даврда топталган миллий қадриятларимизни тиклаш, уларнинг миллий тараққиётимиздаги ўрнини оширишга алоҳида эътибор берилаётгани қувончли. Миллатнинг маънавий қадриятларини қайта тиклаш, ахлоқий идеалларни шакллантириш ва интеллектуал салоҳиятни ошириш 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган асосий вазифалардан биридир.

Давлатимиз раҳбари томонидан давлат ва жамиятни модернизациялаш бўйича қўйилган вазифалар аҳоли ўртасида миллий қадриятлар ҳақидаги тасаввурлар, қарашлар тизимини реал англашни ва ҳар томонлама ўрганишни, фуқароларнинг, айниқса ёшлар қадриятлари тамойилларини жиддий тадқиқ қилишни тақозо этмоқда. Бу йўлдаги изланишлар мамлакатда нафақат жамият тараққиётининг маънавий манбаларини аниқлашга, шу билан бирга, айна тадқиқотлар Ўзбекистон учун анъанавий бўлган қадриятларнинг ижтимоий-маданий модернизацияси ёки

трансформациясига қай даражада мос эканлигини аниқлашга ҳам ёрдам беради.

Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 28 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятини янада ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорини алоҳида таъкидлаш жоиз. Қарорда миллий ва умуминсоний қадриятларни ёшларимиз онгига сингдириш, этник маданий анъаналарни асраб-авайлаш ва шу асосда халқ ижодиётини қўллаб-қувватлаш, фуқароларни, айниқса, ёшларимизни миллий қадриятлар руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилган.

Хўш, қадриятнинг ўзи нима, унга қандай таъриф бериш мумкин? Айтиш лозимки, мазкур масалада ягона, умумэътироф этилган таъриф йўқ. Кўпчилик арабчада қиймат, қимматбахо буюмлар, халқ бойлиги маъносини берадиган қадрият деган сўзни воқелиқдаги муайян ҳодисаларнинг умуминсоний, ижтимоий-ахлоқий, маданий-маънавий аҳамиятини кўрсатиш учун қўлланиладиган тушунча сифатида қайд этади.

Инсоният учун аҳамиятли барча нарсалар, масалан, эркинлик, тинчлик, тенглик, маърифат, ҳақиқат, яхшилик, гўзаллик, моддий ва маънавий бойлик, анъана ва урф-одатлар қадрият ҳисобланади. Қадриятлар тоифаси фақат буюм ва нарсаларнинг иқтисодий қимматини эмас, жамият ва инсон учун бирор аҳамиятга эга бўлган воқеликнинг шакли, ҳолати, нарса, воқеа, ҳодиса, талаб ва тартиб ҳамда бошқаларнинг қадрини ифодалаш учун ҳам ишлатилади.

Ижтимоий жараён таъсирида кишиларнинг қадриятлар тўғрисидаги қарши, тасаввур мунтазам равишда ўзгариб туради. Тарихий заруратга қараб гоҳ у, гоҳ бу қадрият ижтимоий тараққиётнинг олдинги сафига чиқади. Масалан, юртни ёв босганда – озодлик, империя ҳукмронлиги даврида истиқлол, уруш даврида тинчлик, тутқунликда эркинлик, беморликда саломатликнинг қадри ошади.

Қадриятлар умумбашарий, миллий, шахсий бўлиши мумкин. Олам, табиат ва жамиятнинг энг муҳим томонларини, қонун-қоидаларини ифодалайдиган қадриятлар умумбашарий хусусиятга эга бўлади. Бундай

Китобхонга мукофот — маърифатга рағбат

«Китоб дунёси» ва «Китоб маркази» республика савдо тармоқ марказлари томонидан «Энг китобхон мактаб» лойиҳаси доирасида ташкил этилган кўрик-танловнинг Жиззах вилояти bosқичида биринчи ўринни Арнасой тумани халқ таълими бўлими эгаллади. Вилоят мактаблари ўртасида ўтказилган китоб ярмаркаси, китобхонлик акциялари якунига кўра, энг кўп китоб ўқийдиган болалар шу туманда эканлиги маълум бўлди.

Аҳоли турмуш маданияти даражасини баҳолашда кўплаб мезонлар қатори китобхонлик ҳам муҳим кўрсаткич сифатида эътиборга олинади. Шу нуқтаи назардан Арнасой тумани ушбу танловда ғолиб чиққани ҳудудда маънавий-маърифий ишлар савияси юқори эканини кўрсатиб турибди.

Танловда тасодиф юз бергани йўқ. Арнасой икки-уч йил аввал иқтисодий, ижтимоий инфратизим заифлиги билан бошқа туманлардан фарқ қилар эди. Кейинги йилларда туманга алоҳида эътибор қаратилиши, ҳудудда ижтимоий-иқтисодий ислохотларни жадаллаштиришга кўмаклашувчи ҳукумат

ишчи гуруҳи иш олиб боргани натижасида ҳудуддаги вазият тубдан ўзгарди.

Аҳолининг кундалик эҳтиёжини таъминлаш мақсадида савдо ва хизмат кўрсатиш иншоотларини қайта қуриш, янгиларини барпо этишга алоҳида эътибор қаратилди. Ўтган қисқа муддатда тумандаги мавжуд маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинлари ҳудудларида амалга оширилган бунёдкорлик, ободонлаштириш ишлари туфайли аҳоли турмуш маданиятини ошириш бўйича салмоқли ишлар қилинди. Савдо шохобчалари қаторида китоб дўконлари ҳам пайдо бўлди. Туман марказидаги, мактаблардаги кутубхоналар

фонди бойитилиб, фаолияти яхшиланди.

Туман халқ таълими бўлими томонидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 13 сентябрдаги «Китоб маҳсулотларини нашр этиш ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб мутолааси ва китобхонлик маданиятини ошириш ҳамда тарғиб қилиш бўйича комплекс чора-тадбирлар дастури тўғрисида»ги қарори

ижросини таъминлаш, беш муҳим ташаббуснинг тўртинчиси – ёшлар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш борасида самарали иш олиб борилди. Таълим муассасаларида адабиёт фани ўқитилиш самарадорлигини, кутубхоналар фаолиятини яхшилаш билан бирга ўқувчилар ўртасида китобхонлик

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi <https://kitobxon.com/uz/asar/4836> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси <https://kitobxon.com/uz/asar/4836> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию можно найти на сайте <https://kitobxon.com/ru/asar/4836>